

Retouradres: Postbus 6005, 2600 JA Delft

Corporate Staforganen
Schoemakerstraat 97
2628 VK Delft
Postbus 6005
2600 JA Delftwww.tno.nlT +31 88 866 00 00
infodesk@tno.nl

PERSBERICHT

Werknemers ervaren minder zelfstandigheid

Het aandeel werknemers dat aangeeft het eigen werk zelf te kunnen regelen, is de afgelopen jaren gedaald. Vooral werknemers die nog maar kort in dienst zijn ervaren minder zelfstandigheid. Deze daling heeft onder andere te maken met het toegenomen aandeel nieuwe werknemers met een flexibele arbeidsrelatie. Dit blijkt uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2013, uitgevoerd door TNO en het CBS.

Gestage afname

Tussen 2008 en 2013 daalde het aandeel werknemers met zelfstandigheid in het werk van 61 naar 56 procent. Hierbij gaat het om de vrijheid die werknemers ervaren om zelf te beslissen hoe en wanneer zij hun werkzaamheden uitvoeren. Waar bijvoorbeeld in 2008 nog 65 procent van de werknemers aangaf regelmatig zelf te kunnen beslissen over de uitvoering van het werk, was dat vorig jaar 60 procent. In dezelfde periode nam ook het aandeel werknemers dat zelf de volgorde en het tempo van de werkzaamheden kan bepalen af.

Vooral nieuwe werknemers minder zelfstandig

De daling in de zelfstandigheid was het sterkst bij werknemers die nog maar kort (maximaal drie jaar) in dienst zijn bij hun huidige werkgever. In 2013 was de zelfstandigheid in deze groep 45 procent, tegenover 56 procent in 2008. Deze afname heeft deels te maken met het toegenomen aandeel nieuwe werknemers met een flexibele arbeidsrelatie. Werknemers met een flexibele arbeidsrelatie kunnen hun werk doorgaans minder zelfstandig regelen dan werknemers met een vaste arbeidsrelatie. Andere oorzaken waardoor de zelfstandigheid afneemt, vergen nader onderzoek.

Afname in bijna alle bedrijfstakken

De afname van de zelfstandigheid in de uitvoering van het werk deed zich voor in bijna alle bedrijfstakken, behalve in de bouw en de bouwonderhoud, de informatie en communicatie, en de financiële instellingen. In de bouw hing dit samen met het afgenomen aandeel werknemers met een uitvoerend beroep; in de financiële sector met een toegenomen aandeel hoogopgeleide werknemers.

Zelfstandige werknemers minder vaak burn-outklachten

Uit eerder onderzoek blijkt volgens TNO dat werknemers die zelf kunnen beslissen hoe en wanneer zij hun werkzaamheden uitvoeren minder vaak burn-outklachten hebben dan werknemers die dat niet kunnen. Daarnaast draagt zelfstandigheid bij aan de innovatiekracht van organisaties.

Noot voor de redactie:

Hierna volgen nog grafieken, een tabel, toelichting en links naar extra informatie.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

TNO: Monique de Geus, tel. 088 8661017, e-mail: pressinfo@tno.nl;
CBS: Persdienst, tel. 070 337 4444, e-mail: persdienst@cbs.nl.

Datum

8 mei 2014

Onze referentie

2014-08 NEA

E-mail

monique.degeus@tno.nl

Doorkiesnummer

+31 88 866 1017

Op opdrachten aan TNO zijn de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, zoals gedeponeerd bij de Griffie van de Rechtbank Den Haag en de Kamer van Koophandel Den Haag van toepassing. Deze algemene voorwaarden kunt u tevens vinden op www.tno.nl.
Op verzoeken zenden wij u deze toe.

Handelsregisternummer 27376655 .

TNO is een onafhankelijke innovatie-organisatie. We verbinden mensen en kennis om innovaties te creëren die de concurrentiekracht van bedrijven en het welzijn van de samenleving duurzaam versterkt. Met ruim 4300 professionals werkt TNO aan toepasbare kennis en oplossingen voor wereldwijde schaarste problemen. TNO werkt in 7 thema's waaronder Gezond Leven. TNO initieert technologische en sociale innovatie voor een gezonde inrichting van ons leven en een vitale samenleving.

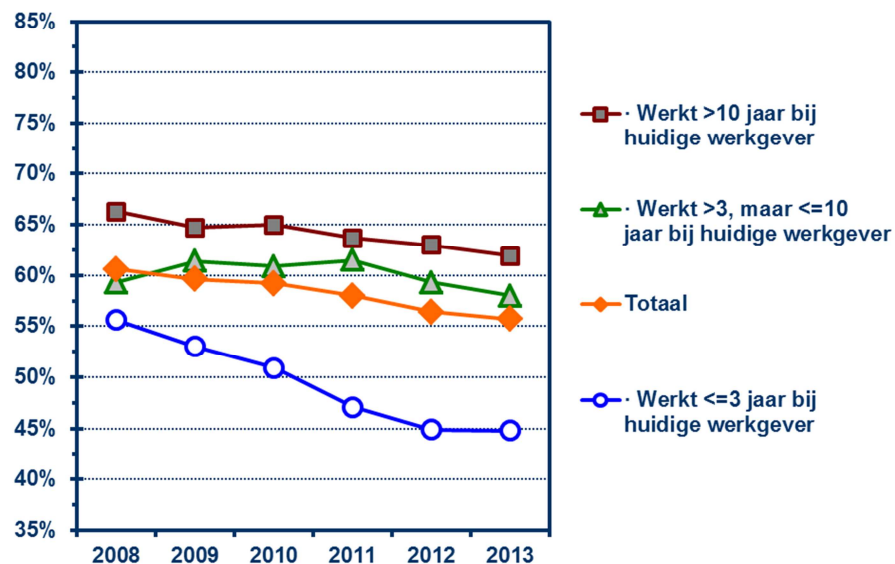
Datum
8 mei 2014

Onze referentie
2014-08 NEA

Blad
2/5

Figuur 1

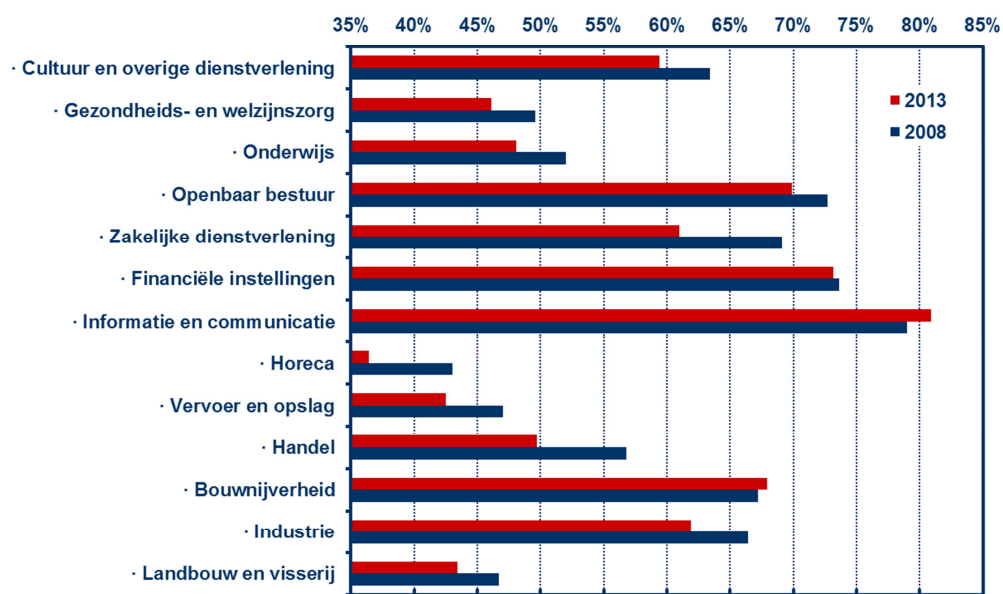
Aandeel werknemers dat zelfstandig is in de uitvoering van het eigen werk, naar anciënniteit

Bron: TNO, CBS (NEA 2008 t/m 2013)

Figuur 2

Aandeel werknemers dat zelfstandig is in de uitvoering van het eigen werk, naar bedrijfstak

Bron: TNO, CBS (NEA 2008, 2013)

Datum

8 mei 2014

Onze referentie

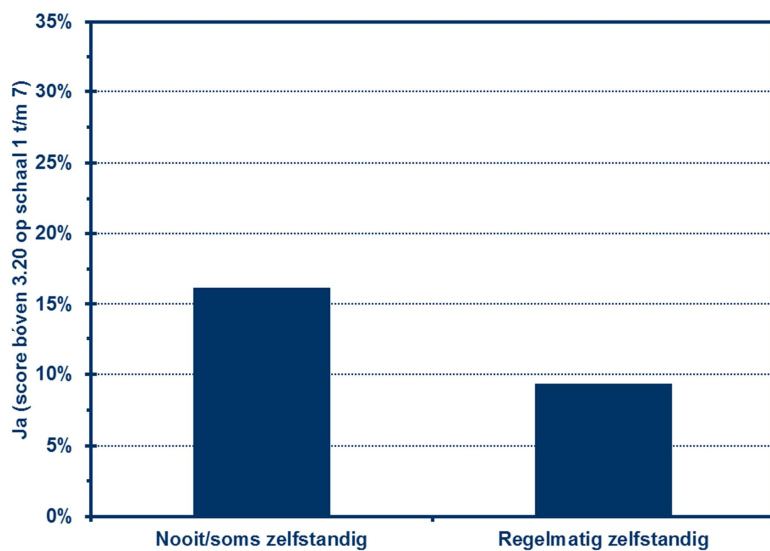
2014-08 NEA

Blad

3/5

Figuur 3

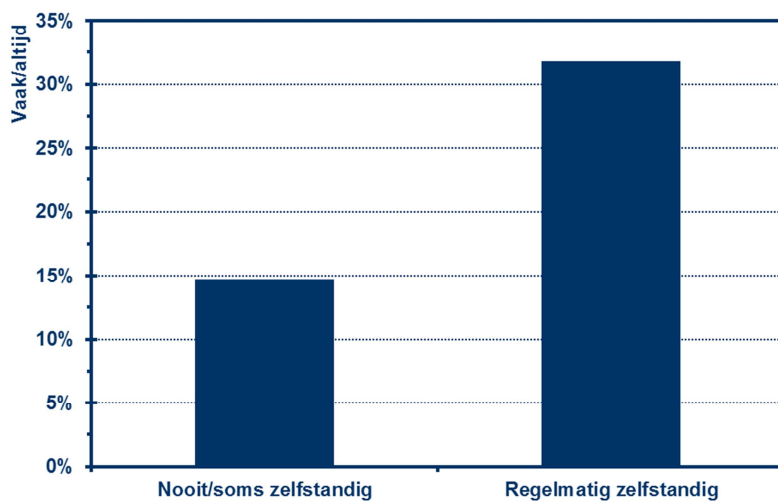
Burn-outklachten, naar mate van zelfstandigheid

Bron: TNO, CBS (NEA 2013)

Figuur 4

Innovatief werkgedrag (ik lever een duidelijke bijdrage aan het bedenken en verbeteren van (nieuwe) producten), naar mate van zelfstandigheid

Bron: TNO, CBS (NEA 2013)

Datum
8 mei 2014

Onze referentie
2014-08 NEA

Blad
4/5

Tabel 1.

**Aandeel werknemers dat zelfstandig is in de uitvoering van het eigen werk,
naar anciënniteit**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	%					
Zelfstandigheid in het werk [Totaalscore; regelmatig]						
· Werkt <=3 jaar bij huidige werkgever	55,6	53,0	50,9	47,1	44,9	44,8
· Werkt >3, maar <=10 jaar bij huidige werkgever	59,3	61,4	60,9	61,5	59,3	58,0
· Werkt >10 jaar bij huidige werkgever	66,3	64,7	65,0	63,7	63,0	61,9
Totaal	60,5	59,6	59,0	57,9	56,3	55,6
Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert? [regelmatig]						
· Werkt <=3 jaar bij huidige werkgever	59,8	55,6	54,2	50,7	49,2	48,7
· Werkt >3, maar <=10 jaar bij huidige werkgever	63,4	64,5	64,8	63,9	62,3	62,0
· Werkt >10 jaar bij huidige werkgever	70,2	68,4	68,9	67,5	67,3	66,2
Totaal	64,6	62,7	62,7	61,2	60,2	59,6
Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden? [regelmatig]						
· Werkt <=3 jaar bij huidige werkgever	60,7	57,7	55,8	52,8	50,2	50,9
· Werkt >3, maar <=10 jaar bij huidige werkgever	66,0	66,8	65,7	66,7	64,9	63,4
· Werkt >10 jaar bij huidige werkgever	70,4	69,8	70,5	69,6	68,7	68,0
Totaal	65,8	64,6	64,2	63,5	61,9	61,4
Kunt u zelf uw werktempo regelen? [regelmatig]						
· Werkt <=3 jaar bij huidige werkgever	57,5	56,5	54,2	51,4	50,1	49,2
· Werkt >3, maar <=10 jaar bij huidige werkgever	60,6	62,2	61,0	61,9	58,5	57,9
· Werkt >10 jaar bij huidige werkgever	64,5	63,6	63,9	63,3	61,8	61,8
Totaal	61,1	60,7	59,8	59,3	57,2	56,8
Mag u zelf oplossingen bedenken? [regelmatig]						
· Werkt <=3 jaar bij huidige werkgever	65,7	63,1	61,1	58,1	57,4	57,8
· Werkt >3, maar <=10 jaar bij huidige werkgever	69,4	71,2	71,2	71,6	70,1	70,3
· Werkt >10 jaar bij huidige werkgever	74,6	73,6	73,4	73,0	72,1	71,7
Totaal	69,8	69,2	68,7	68,0	66,9	67,0
Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt? [regelmatig]						
· Werkt <=3 jaar bij huidige werkgever	47,0	47,4	45,0	44,2	44,2	44,3
· Werkt >3, maar <=10 jaar bij huidige werkgever	49,7	49,6	50,3	50,1	50,9	49,8
· Werkt >10 jaar bij huidige werkgever	55,8	54,6	55,1	53,0	53,2	51,6
Totaal	50,8	50,5	50,2	49,3	49,7	48,8

Datum
8 mei 2014

Onze referentie
2014-08 NEA

Blad
5/5

Technische toelichting

De Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) is een enquête onder werknemers in Nederland, die sinds 2005 jaarlijks wordt uitgevoerd door TNO en het CBS, met steun van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De NEA gaat na hoe het is gesteld met de werksituatie (werkomstandigheden, arbeidsvoorwaarden, arbeidsverhoudingen, etc), inzetbaarheid en gezondheid van werknemers.

In 2013 hebben ruim 23 duizend werknemers de NEA-vragenlijst - die ongeveer 200 vragen bevat - op papier of via internet ingevuld. De cijfers zijn gewogen naar de verdeling van geslacht, leeftijd, herkomst, opleidingsniveau, bedrijfstak, regio en stedelijkheid in de doelpopulatie: alle werknemers van 15 tot 65 jaar die in Nederland wonen en werken.

Zelfstandigheid, oftewel autonomie, is de mate waarin een werknemer zijn eigen werk kan reguleren. Het gaat dan om zowel de keuzevrijheid ten aanzien van de manier van werken, als de planning en volgorde van werkzaamheden. De NEA-vragenlijst bevat vijf vragen op basis waarvan de zelfstandigheid wordt gemeten:

- Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert?
- Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?
- Kunt u zelf uw werktempo regelen
- Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen?
- Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt?

De werknemer kan daarbij een keuze maken uit drie antwoordcategorieën: 'Nee', 'Ja, soms', 'Ja, regelmatig'. Op basis van de antwoorden op de afzonderlijke vragen wordt een score berekend die aangeeft hoeveel zelfstandigheid iemand in zijn werk ervaart.

Hiervoor worden aan de verschillende antwoordcategorieën respectievelijk de waarden 1, 2 en 3 toegekend. Per persoon worden de waarden van de vijf vragen bij elkaar opgeteld en vervolgens gemiddeld. Hoe hoger de score, des te meer zelfstandigheid iemand ervaart. In dit persbericht is iemand als 'zelfstandig' aangemerkt als hij een gemiddelde score van 2,5 of hoger heeft.

Het onderzoeksrapport over de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2013 is [hier](#) te downloaden. Meer achtergrondinformatie over de NEA is te vinden via www.monitorarbeid.tno.nl/databronnen/nea.

Een selectie van de NEA-resultaten naar geslacht, leeftijd, bedrijfstak, herkomst en arbeidsduur, '[geslacht, leeftijd](#)', '[bedrijfstak](#)', '[herkomst en arbeidsduur](#)' is te vinden op CBS StatLine. Een overzicht van interactieve visualisaties over specifieke thema's uit de NEA (zoals agressie op het werk, duurzame inzetbaarheid en regionale verschillen) is te vinden op www.monitorarbeid.tno.nl/cijfers. Andere resultaten van de NEA worden belicht in tijdschriftartikelen, rapporten en nieuwsberichten, die later in 2014 en in volgende jaren verschijnen. Deze zijn te downloaden via www.monitorarbeid.tno.nl/publicaties.